

Parkettbeeresztő kimérve kg.-kint P 0'80, padlólakkok és olajfestékek Berger László festékkereskedése, Tisza Lajos körút 51. (Otlovay vasúlet mellett.) 129 Telefon 196.

Ennek az országnak a népe az élet teljességét a jogok teljessége nélkül elgondolni sem tudja.

S amikor ilyen történelmi feltételek követelik, hogy a magyar nép hitet tegyen nem Kossuth Lajos vacsorája, de Kossuth Lajos eszméi és Kossuth Lajos Magyarországa mellett hallgatahtunk-e akkor a sunyi megbujás, a gyáva alkalmazkodás s a hitvány oportunizmus tanácsaira s a nemzettel s az ország jövődjével szemben való kötelességeink felvállalása és teljesítése helyett megbujhattunk volna-e a Nagyszeged Párt mandátumbiztosító eresze alatt. (Éljenzés és taps.)

Ebben a városban mi vagyunk a liberális jogfolytonosságának letéteményesei. Akinek mandátumra van szüksége, az alkudozhatik, de akire a köznek van szüksége, az nem lehet öszerese az elveinek. (Éljenzés és taps.)

De, amikor a megalkuvás puha zsöllyét kínál, miért vállalkozunk mi mégis a harc fáradaimait? Az Irás elmondván Saulus történelét, hozzáteszi az elbeszéléshez ezeket a szavakat: »más lelket adott nekem az Ur! Miért vállalkozunk mi a harc fáradaimait, sebeit, a vért és verejtéket, miért áldozuk fel a lelkünket, egyéniségünket, idegeinket, a nappalok nyugalmát s az éjszakák pihenőjét, az alkalmazkodás görögltüzes dicséretei helyett miért keressük inkább a gonosz rágalmak szennyét? Miért Polgártársaim? Mert más lelket adott nekünk az Ur! (Éljenzés és taps.)

Azt mondják, nem szabad harcnak kitenni a város polgárságát, nem szabad a város falai között felszítani a harc üszkét. Amikor pár évvel ezelőtt küzdelem indult meg ebben a városban a virilisták névjegyzékének kiigazításáért s az időközi választások megtartásáért, a város vezetői a törvény végrehajtását azzal az indokolással tagadták meg, hogy »nem szabad harcnak kitenni a város polgárságát. Emlékeznék-e arra, micsoda fulmináns agresszivitással, milyen példátlan szenvedelemmel támadt ennek az álláspontnak Wimmer Fülöp. Amikor pár évvel ezelőtt Wimmer Fülöp a szegedi kereskedelmi és iparkamara elnöki székébe akart beülni, milyen szenvedelmes harcot idézett fel. Akkor nem féltette a város polgárságát a harc izgalmaitól. Amikor két évvel ezelőtt a felsőházba igyekezett bejutni, — a törvényhozás bölcsességének kellett megóvni a felsőházat ettől a balesettől, — (derűtség), az egész vidék iparosságát szőlította harcba. Akkor sem kimélt meg senkit a harc izgalmától. De amikor biztosítva hiszi harc nélkül a maga és a Wimmer-görölök mandátumait (derűtség), akkor egyszerre pacifista lesz. Ugy látszik, a kendergyárban font politikai morál szerint Wimmer Fülöpért szabad harcolni, csak a demokráciáért nem. Wimmer Fülöp személyes érvényesüléséért szabad kitenni a harc izgalmainak a város polgárságát, csak a liberálisizmus nem éri meg a küzdelmet. Békét hirdet, hogy az ő személyes érvényesülésének nincs szüksége harcra. Békét hirdet és megalakítja a liberális nazarénusok pártját. Liberális nazarénusok azok, akiknek hisznek a mandátumaikban, de akiknek fegyvert a kezükbe venni nem szabad. (Derűtség és hosszantartó taps.)

A liberális nazarénusok pártja most az ébredő szellem várospolitikái különítményével köt politikai szövetséget. S ezt a politikai szövetséget nevezték el Nagyszeged Pártnak.

Az egyesülés úgy történt, hogy először is kihagyták az alakuláshoz az egész egységes pártot, kihagyták a munkásságot és kihagyták a liberális pártot is.

Ha én, polgártársaim, őszintén küzdök a jogkiterjesztésért és őszintén harcolok a numerus clausus ellen, akkor én nem fekszem le egy ágyba a numerus clausus szerelmeseivel. Mi, polgártársaim, nem ismerjük a politikai erkölcselenség nappal liberálisizmus, éjjel reakció Schöberl-ágyát. Ha a küzdelmünk a numerus clausus ellen komoly és becsületes, akkor egyrészt nem köthetünk politikai szövetséget a numerus clausus szegedi janicsárjaival (taps), másrészt ugyanakkor nem szállíthatunk indokokat a numerus clausus számára azzal, hogy 23 rendelkezésre álló helyre 23 zsidóvallású polgárt jelölünk. (Taps.)

A szegedi zsidóságnak meg kell látnia, hogy az ő bőrüket akarják egyesek lelkiismeretlenül a politikai vásárra vinni, a zsidóságnak méltósággal és eréllyel kell visszautasítania ezt a pró-

bálkozást, ha el akarja magától háritani a kísérletezés kudarcainak ódiúmat. (Elenk helyeslés.)

A bibliai Ézsau és Jákob története ismétlődött meg. Meg volt a szélső jobboldal szörös keze, de kellett hozzá a szelidszavu Jákobok szavazatai. És jött Wimmer Jákob és jött dr. Kertész Jákob s csudálatos, ott vannak a Jákobok s mégis minket neveznek jakobinusoknak. (Elenk derűtség.)

Mi olyan felforgatók vagyunk, mint a szántóvető, aki felforgatja a földet, mielőtt magvakat vet belé. (Éljenzés és taps.)

Pár nappal ezelőtt proklamációt bocsátottak ki s ebben a proklamációban olyan programot állítottak össze s annyi feladatot tűztek ki maguk elé, amennyinek megvalósításához kétszáz év is kevés lesz. Én nem akarok mást mondani, csak megkérdelem Önöket, lehet-e hinni annak a programnak az őszinteségében, politikai tisztességében, amit együtt vallanak és együtt irnak alá Tóth Imre és Wimmer, Dobay és Koch Sándor, Szécsényi István és Ornstein Lipót? (Éljenzés és taps.)

A kultuszminiszter ur azt mondja: lépjetek be a Nagyszeged Pártha s tiétek lesz Dorozsma, tiétek lesz Tápe és Szőreg. Én pedig azt mondom: tartsatok ki a demokrácia mellett, ne áruljátok el a liberálisizmust s tiétek lesz Szabadka, tiétek lesz Temesvár, tiétek lesz a régi Magyarországi! (Szünni nem akaró éljenzés és taps.)

A programtalanságnak ezután a programja után talán egy pár szóval fel kell vázolnunk nekünk is, mit akarunk és mire vállalkozunk azon a helyen, ahová meggyőződésünk, politikai tisztességünk, világszemléletünk, progresszív gondolkodásunk, sorsunk és végzetünk állít.

Megmondjuk nyíltan: részesei akarunk lenni a közéletnek.

Azt akarjuk, hogy a munkásnak legyen munkája, a polgárnak legyen keresete s a termelőmunka minden lényezője számára legyen szabad, legyen akadálytalan s tisztességes érvényesülés. Nem az adósságból épített árkaos épületek, hanem a feltöltött uccák, a minden lakásba bevezetett víz és világítási áram teremtik meg Nagyszegedet. Új alapokra akarjuk fektetni a községi adóztatást s meg akarjuk szüntetni a mai pótdadórendszert.

Meg akarjuk valósítani a közéleti puritánizmus követelményeit, meg akarjuk erősíteni a tisztesség és becsület uralmát, a város ne tegyen különbséget polgárainak sem osztályhelyzete, sem felekezete, sem politikai pártállása között, minden különbségtevés nélkül szolgálja a szociális igazságtervet s gyámolítsa, segítse, védje a hatósági védelemre és támogatásra rászorultakat.

Polgártársaim, én nem tudom, hogy ebből az útközetből, ami most előttünk áll, melyikünk kerül ki személy szerint győztesen, de azt tudom, hogy Szeged népe lesz a vesztes, ha mi veszünk. Ha mi ebben a küzdelemben elbukunk, ebben a városban legalább tíz évre elbukott a liberálisizmus zászlaja s a demokratikus közszellem kialakulása legalább tíz évre megakad. Polgártársaim, teljesítsék kötelességüket, ne engedjék kialudni a szabadság tüztét, ami most a mi szavunkban, a mi lelkünkben, a mi cselekvésünkben lobog, ne engedjék kufárok kezére a liberálisizmus zászlaját. Adjanak módot ahoz, hogy a demokráciával, e várossal s a város népével szemben tiszta hittel, tiszta szándékkal és tiszta eszközökkel teljesíthessük kötelességünket.

Deffre János szünni nem akaró éljenzéssel és tappal fogadott beszéde után dr. Balassa István a következő

határozati javaslatot

terjesztette elő:

— A szegedi polgári liberális párt helyteleníti és elítéli volt vezetőinek azt az eljárását, hogy a párt megkérdése és meghallgatása nélkül a szélsőséges jobboldal várospolitikái képviselivel választási paktumra lépett s hogy a pártvezetőség egyes tagjai a maguk jelöltetését a liberálisizmusért és a demokráciáért folyó küzdelem joggal várható eredményei elé helyezték. A liberális polgári párt megtagadja a közösséget paktumos vezetőivel és elhatározza, hogy a szociáldemokrata párttal választási megegyezést létesít.

A liberális polgári párt elhatározza a párt újra-szervezését s megbizsa az ideiglenes vezetőséget, hogy a szervezetet újjalakító pártgyűlést minél előbb hívja össze.

A szociáldemokrata párt változatlanul kitart eddigi elvei s eddigi taktikája mellett s hogy a haladás hívei minél nagyobb számban kerüljenek be a törvényhatósági bizottságba, elhatározza, hogy a megtisztult liberális párttal választási megegyezést létesít.

Ugy a liberális polgári, mint a szociáldemokrata párt ezt a megegyezést a politikai becsület oltalma alá helyezi és a választási küzdelmet a Szövetkezett Városi Balpárt zászlaja alatt vívjá meg. A választások után mind a két párt fenntartja egy elvi, mint taktikai kérdésekben teljes akciószabadságát.

A határozati javaslatot a gyűlés egyhangu lekesedéssel fogadta el.

Ezután Lajer Dezső, a szociáldemokrata párt titkára tartotta meg beszédét, amelyből szintén leközlünk néhány szemelvényt:

Amikor a magunk részéről hozzájárulunk az előterjesztett határozati javaslatához, tesszük ezt pártszervezetünk illetékes fórumának hozzájárulása alapján és tesszük minden hátsó gondolat nélkül, tudatosan abban a reményben, hogy mindazt, amit az előttem szóló polgári előadó közeli célkitűzésként, mint programot adott és az újonnan megalakuló törvényhatósági bizottságban velünk együtt vállaltva követelni fogják azok a polgári részről velünk együtt bekerülő törvényhatósági bizottsági tagok, akik szövetkezésünk révén mandátumhoz jutnak. Megvallom, hogy a dolgozók érdekében nekünk messzebbmenő céljaink vannak és nem vesszük rossz néven és nem leszünk meglepődve, ha a velünk szövetkező polgári törvényhatósági bizottsági tagok az ezekért folytatandó küzdelmekben magunkra hagynak. Mert szövetkezésünk tulajdonképpen a választási küzdelem megvívására vonatkozik.

A velünk szemben álló párt: az egységes párt, vagy legújabb kiadásban a Nagyszeged Párt és a külvárosi párt szintén szövetségeket keresett. Meg is találta őket, a szélső jobboldaliaktól kezdve egészen a volt liberális vezéreig és bizonyos, hogy ezt a szövetkezést nem a kölcsönös szerelem, hanem a vereségtől való félelem szülte.

A művelt világban mindenütt általános, titkos választójog van, de sehol sincs virilizmus és sehol sincs érdekképviselet. Ha igaz volna Bethlennek az a beállítása, hogy az alkotmány 800 év alatt sem volt képes olyan nevelő hatást gyakorolni, hogy a nép érett legyen a politikai jogokra, akkor ezt az alkotmányt el kellene törölni.

Nemcsak a szociáldemokrata és a polgári demokrata képviselők támadták ennek a törvénynek tárgyalása alkalmával annak reakciós rendelkezéseit, de a világszerte elismert és konzervatív gróf Apponyi Albert is lesújtó kritikát mondott a törvényjavaslatról és oda kiáltotta a kormány felé: »Ne féljünk olyan rettenetesen mindentől, ami a néptől jön«.

A Szövetkezett Városi Balpárt nem jön nagy ígérekkel, nem mondja azt, hogy programját meg fogja valósíthatni, mert utját állja ennek maga a törvény rendelkezése, de igéri, hogy megalkuvás nélkül fog harcolni a város fejlődéséért.

A Nagyszeged Párt és a külvárosi párt a mai rendszert jelentik. A Szövetkezett Városi Balpárt a demokráciát, a népakaratot akarja a mai rendszer helyébe ültetni.

A mai rendszer a Nagyszeged Párttal és a külvárosi párttal eddig a győző szerepét töltötte be, mi a legyőzöttekét. A mai rendszer főhívei napsugárban járnak, mi, legyőzöttek árnyékban, és szomorúságban élünk. Mi ezek közül valók vagyunk, ezekért vagyunk és ezekért harcolunk.

Lajer Dezső beszédét hosszú éljenzéssel fogadta a népgyűlés, amely dr. Valentiny Ágoston zárószavaival fejeződött be.

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy apánk

HERZ JAKAB

hosszu szenvedés után 1929. szeptember hó 15-én befejezte életét. Temetése 17-ikén d. u 4 órakor a zsidó temető csnterméből lesz.

Dr Vas-Zoltán Józsefné és Herz Béla.

Részvét árogatás mellözését kérjük. 283